

Arbeids- og Inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Arbeids- og inkluderingsdepartementet	
Saksnr.: 200600205	Dok.nr.: 29
Arkivkode: 510	Dato: 16.6.06
Avd.: SAMI	Saksbeh.:
U.off.:	

Innstilling om en nordisk samekonvensjon

Det vises til deres brev av 17.02.2006.

Styret for Samisk høgskole behandlet saken 1.6.06, sak 24/06. Denne uttalelsen er laget på grunnlag av diskusjonen i styret. Konvensjonsutkastet er et nødvendig og godt dokument. Samisk høgskole støtter argumentasjonen om hvorfor det er behov for en slik konvensjon. Konvensjonsteksten kan i all hovedsak gis vår tilslutning. Vi har likevel noen merknader til noen av artiklene:

Art. 8

Det er viktig å vektlegge at man gjennom denne konvensjonen ikke har anledning til å svekke andre lovbestemmelser, ILO-169 står sentralt i denne sammenheng.

Art 19

Denne artikkelen skal ikke være til hinder for at også Samerådet og samiske organisasjoner kan fungere som samenes representanter i ulike sammenhenger hvor også de sametingene deltar. Det er da naturlig at representasjonen kan være delt, slik at Samerådet og private samiske organisasjoner kan representere som såkalte NGO-organisasjoner (non-governmental organisasjoner). Det er viktig at Samerådet og samiske organisasjoner gis anledning til å opptre på arenaer som er naturlige for NGO-organisasjoner.

Art. 26

Fastsettelse av læreplaner for grunnskolen burde underlegges sametingene på sikt. Dette kunne være en naturlig del av Sametingenes funksjon. I Finland har samene lovfestet kulturell selvbestemmelse, og blant annet av den grunn bør ambisjonsnivået kunne være noe høyere enn bare at "læreplanene utarbeides i samråd med sametingene".

Artikkelen nevner ikke høyere utdanning som en samisk rettighet. Det er ønskelig at dette tas med. Det samiske folkets rett til å bygge opp og opprettholde undervisningssystemer på alle nivå kan tydeliggjøres. Statene bør forpliktet sterkere til å sikre samiske undervisningsinstitusjoner gode utviklingsmuligheter.

Ifølge konvensjonsteksten skal samiske barn utenfor de samiske områdene ha undervisning på samisk bare så langt "det kan anses rimelig i de enkelte områdene". Også dette ambisjonsnivået bør økes for å sikre en tilfredsstillende opplæring for alle samiske barn.

Når det er snakk om studiefinansiering, så bør det gå tydeligere fram at dette skal tilpasses samiske studenter i de ulike land hvor det bor samer og slik legge til rette for samiskspråklig utdanning på nordisk nivå.

Art. 27

For å tolke denne artikkelen er det til hjelp med forklaring på hva "samisk forskning" kan være:

- forskning om samer utført av andre for andre/på oppdrag fra andre
- forskning om samer utført av andre for samer/på oppdrag fra samer
- forskning om samer som samer selv utfører til eget bruk
- forskning innen ulike områder som samer utfører til eget bruk

I artikkelen er det kun snakk om de to første alternativene. Det bør sies klarere at samer har en selvstendig rett til å forske både om egen situasjon og egne rettigheter, og dessuten om alle andre temaer som de finner interessante. Det kan gå klarere fram at samene av den grunn har rett til å opprette og opprettholde forskningsinstitusjoner hvor samene selv har det avgjørende ord i styringen. Denne retten bør sikres gjennom konvensjonen.

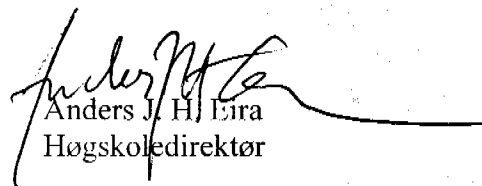
Ved planlegging av forskning må man ta hensyn til samiske rettsforhold i tillegg til situasjonen for samisk språk, kultur og øvrig samfunnsliv.

Art 37

Ordlyden i denne paragrafen burde presiseres slik at det framgår klarere hva bruksrett og eiendomsrett skal bety i erstatningssammenheng. Behovet for dette springer ut fra blant annet det forhold at bruket i rettssystemet ikke uten videre aksepteres som grunnleggende og at det ikke kan utelukkes at tidligere bruk kan ha etablert eiendomsforhold.

Med hilsen
SAMISK HØGSKOLE

Kristine Nystad (Sign.)
Prorektor

Anders J. H. Eira
Høgskoledirektør